

ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနမှ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးအတွင်းရှိ
 အခြေခံကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများနှင့် မြို့နယ်/တိုက်နယ်ဆရာဝန်များသို့ Mobile Tablet များ
 ဖြန့်ဝေခြင်း အခမ်းအနားတွင်
 ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဒေါက်တာမြင့်ထွေး ပြောကြားခဲ့သည့် မိန့်ခွန်းကောက်နုတ်ချက်
 ဗုံရွာမြို့။ ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ (၂၀)ရက်နေ့

- ပထမဆုံးအနေနဲ့ကတော့ ဒီ Mobile Tablet တွေကို ဝယ်ခွင့်ရအောင် ဘဏ္ဍာငွေချပေးတဲ့ နိုင်ငံတော်အစိုးရကို အထူးကျေးဇူးတင်ပါတယ်။ နံပါတ်(၂)ကတော့ Tablet တွေကို ဘာကြောင့်ပေးတာလဲဆိုတော့ ပြည်သူတွေရဲ့ကျန်းမာရေးအသိပညာ စာတတ်မြောက်မှု (health literacy) ကို တိုးတက်အောင်လုပ်ဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုတိုးတက်အောင်လုပ်ဖို့ဆိုရင် ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းတွေကလည်း အရည်အသွေးပြည့်ဝနေရမယ်။ ကျွမ်းကျင်မှုပိုင်းဆိုင်ရာမှာလည်း တတ်မြောက်နေရမှာဖြစ်တဲ့အတွက် Mobile Tablet တွေထဲမှာ အခြေခံကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းတွေအတွက် တစ်မျိုး၊ ဆရာဝန်တွေအတွက် တစ်မျိုး ထည့်ထားပါတယ်။
- ဒါကိုအသုံးပြုမယ်ဆိုရင် ဆရာဝန်တွေနဲ့ အခြေခံကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းတွေဟာ သူ့သက်ဆိုင်ရာ သက်ဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်မှုဘာသာရပ်မှာ အထူးကောင်းမွန်တတ်မြောက်ပြီးတော့ ပြည်သူတွေရဲ့ ကျန်းမာရေးအသိပညာ စာတတ်မြောက်မှုအတွက် အထူးအကျိုးရှိထိရောက်မှာဖြစ်ပါတယ်။
- ပြည်သူများကို ပိုမိုအရည်အသွေးပြည့်ဝတဲ့ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုများ ပေးအပ်နိုင်ဖို့အတွက် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု စနစ်ကြီးမှာရှိတဲ့ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးလုပ်ငန်းများနဲ့ ကုသရေးလုပ်ငန်းများကို ပြည်သူများနှင့် အနီးကပ်ထိတွေ့ပြီး ဆောင်ရွက်လျက်ရှိတဲ့ အခြေခံကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများ၊ တိုက်နယ်ဆရာဝန်များနှင့် မြို့နယ်ဆရာဝန်များ၏ ကျွမ်းကျင်မှုဆိုင်ရာအရည်အသွေးများ၊ အသိပညာဗဟုသုတများ၊ စွမ်းဆောင်ရည်များ မြင့်မားရန် အထူးအရေးကြီးပါတယ်။

- ပြည်သူတွေမြင်တာကတော့ Mobile Tablet တွေကို ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနဝန်ထမ်းတွေကိုပေးလိုက်တယ် ဒီလောက်ပဲမြင်မှာပါ။ သူ့ရဲ့နောက်ကွယ်မှာ အလွန်အကျိုးရှိတဲ့ အကျိုးဆက်တွေရှိပါတယ်။
- ယခုဖြန့်ဝေလျက်ရှိသော Mobile Tablet များတွင် ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးနှင့် ကုသရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းလမ်းညွှန်များ၊ အကိုးအကား စာအုပ်စာတမ်းများ၊ အသုံးချဆော့ဝဲလ် (application) များ၊ ကုသရေးဆိုင်ရာ နောက်ဆုံးပေါ်ကုထုံးနည်းစနစ်များ၊ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ရုံးလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ စာအုပ်စာတမ်းများပါဝင်ပါတယ်။
- ရောဂါဖြစ်ပွားသူများအား ဆန်းစစ်လေ့လာမှုများပြုလုပ်ရာတွင် ကျန်းမာရေးအသိပညာနှင့် ကျန်းမာရေးစာတတ်မြောက်မှု နည်းပါးခြင်း၊ ရောဂါကြိုတင်ကာကွယ်မှုနည်းလမ်းများကို မသိရှိခြင်း၊ ရောဂါများ၏ လက္ခဏာများကို မသိရှိခြင်းနဲ့ ကျန်းမာရေးနှင့်ညီညွတ်သော စားသောက်နေထိုင်မှု အလေ့အကျင့်များကို မလိုက်နာခြင်းများကြောင့် ရောဂါများဖြစ်ပွားလျက်ရှိတာကို တွေ့ရှိရပါတယ်။
- အခြေခံကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများအနေနဲ့ Mobile Tablet များကို အသုံးပြုပြီး (ဥပမာအားဖြင့်) အန္တရာယ်ကင်းစွာမွေးဖွားခြင်း (Safe delivery application) ကဲ့သို့ application ကို အသုံးပြုလေ့လာပြီး ကိုယ်ဝန်ဆောင်ချိန်၊ ကလေးမွေးဖွားချိန်နှင့် မွေးဖွားပြီးပြီးချင်း ရက်သတ္တပတ်များတွင်ကြုံတွေ့ရတဲ့ မိခင်နှင့်မွေးကင်းစကလေးများရဲ့ ကျန်းမာရေးပြဿနာများကိုဖြေရှင်းစောင့်ရှောက်မှုပေးနိုင်ခြင်း၊ ကျန်းမာရေးစံပြုအချက်အလက်များ(Standardized Health Messages) ကိုအသုံးပြုပြီး ပြည်သူများအား ကျန်းမာရေးနှင့်ညီညွတ်သော စားသောက်နေထိုင်မှု အလေ့အကျင့်ကောင်းများ ကျင့်သုံးနေထိုင်နိုင်စေရန်၊ ရောဂါကြိုတင်ကာကွယ်မှု၊ ရောဂါလက္ခဏာများနှင့် ရောဂါဖြစ်ပွားပါက ကုသမှုခံယူရန် နည်းလမ်းများကို သိရှိနိုင်စေရန်တို့အတွက် ကျန်းမာရေးအသိပညာပေးတာတွေ ဆောင်ရွက်နိုင်ပါတယ်။
- အလားတူ တိုက်နယ်ဆရာဝန်များနဲ့ မြို့နယ်ဆရာဝန်များအနေနဲ့ Mobile Tablet များမှာပါဝင်တဲ့ နောက်ဆုံးပေါ်ကုထုံးများကို လေ့လာပြီး ကုသမှုလုပ်ငန်းများကို ပိုမိုအရည်အသွေးပြည့်ဝစွာ ဆောင်ရွက်နိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။
- အထူးသဖြင့် တစ်နိုင်ငံလုံးမှာရှိတဲ့ ဝေးလံခေါင်ပါးခက်ခဲဒေသများမှာနေတဲ့ပြည်သူများဟာ ရေဒီယို၊ ရုပ်မြင်သံကြားစက်မရှိဘူး၊ သူတို့မှာ သားဖွားဆရာမများပဲရှိပါတယ်။ သားဖွား

ဆရာမတွေတော်မယ်ဆိုရင် ရောဂါဖြစ်တဲ့သူတွေနည်းသွားပါမယ်။ တော်ရုံတန်ရုံရောဂါတွေ မဖြစ်တော့ပါဘူး။ ရောဂါမဖြစ်တော့ရင် ဆေးရုံ/ဆေးခန်း၊ ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာန၊ ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာနခွဲကိုလာတဲ့လူနာ နည်းပါးသွားမယ်။ လူနာနည်းပါးသွားတဲ့အတွက် ဆရာဝန်တွေက အရည်အသွေးပြည့်ဝစွာ ကုသမှုပေးနိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါ့အပြင် ဆေးသုံးစွဲမှု၊ ဓါတ်ခွဲစမ်းသပ်မှု၊ ဓါတ်မှန်စမ်းသပ်မှုနည်းသွားရင် ကုန်ကျမယ့်စရိတ်နည်းသွားမှာဖြစ်ပြီး ပိုလာတဲ့ပိုက်ဆံတွေကို အခြားကျန်းမာရေးကိစ္စများတွင် အများကြီးသုံးလို့ရပါတယ်။ ဒါဟာရှေ့ရှည်မှာ အများကြီးအကျိုးရှိမှာဖြစ်ပါတယ်။

- ကျွန်တော် ဝန်ကြီးတာဝန်စယူပြီးတော့ Health Promotion, Health Education နဲ့ ပတ်သက်တဲ့အစည်းအဝေးကြီးတွေတက်ပါတယ်။ Health Literacy နဲ့ပတ်သက်ပြီး ကမ္ဘာမှာ Health Promotion Conference လုပ်တာ (၉)ကြိမ်ရှိသွားပါပြီ။ နောက်ဆုံးအကြိမ်တရုတ်ပြည်မှာ ကျွန်တော်သွားတက်တော့ Health Literacy ဆိုတဲ့အသုံးအနှုန်းကို သဘောကျတဲ့အတွက် ပြန်ရောက်ရောက်ချင်း ကျွန်တော်တို့ဝန်ကြီးဌာနမှာရှိတဲ့ ကျန်းမာရေးပညာပေးဌာန(Health Education Unit) ကိုအဆင့်မြှင့်ပြီး Health Literacy Promotion Unit လို့ခေါ်ပြီးတော့ ညွှန်ကြားရေးမှူးတစ်ယောက် ခန့်ထားပါတယ်။
- ကျွန်တော်ရဲ့မူလ idea ကတော့ ပြည်သူတွေကိုပညာပေးဖို့ အခြေခံကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများ သိဖို့အတွက် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာစံပြုအချက်အလက် (Standardized Health Messages) စာအုပ်ကို အမြန်ဆုံးထုတ်ပြီး သားဖွားဆရာမ၊ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးကြီးကြပ် - (၁) (၂)၊ ကျန်းမာရေးမှူးများကိုပေးမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် စာမျက်နှာ(၃၃၀) ပါတဲ့ ဒီစာအုပ်ကို အခြေခံကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများဟာ တောရွာ အိမ်တွေကိုကိုင်ပြီးသွားလို့ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် Tablet များပေးခြင်းဖြစ်ပါတယ်။
- မကြာခင်ကာလအတွင်း Mobile Tablet များကိုအသုံးပြုပြီး ကျန်းမာရေးစာရင်းဇယားများ၊ သတင်းအချက်အလက်များနှင့် ရောဂါစောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုမှုဆိုင်ရာ အစီရင်ခံစာများကို ပေးပို့နိုင်ပါတယ်။ ပြည်သူလူထုအတွင်း ကျန်းမာရေးစကားဝိုင်းငယ်များပြုလုပ်ရာတွင် မှန်ကန်တိကျသည့် နောက်ဆုံးပေါ် ကျန်းမာရေး အသိပညာများပေးအပ်နိုင်ပြီး ဝန်ကြီးဌာနမှ ညွှန်ကြားချက်များ၊ ထုတ်ပြန်ချက်များနှင့် လုပ်ဆောင်ရန်အချက်များကို သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ထမ်းများအားလုံးထံသို့ အချိန်နှင့်တစ်ပြေးညီ ပေးပို့နိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။

- မှန်ကန်တိကျသော စာရင်းဇယားနှင့် သတင်းအချက်အလက်များရရှိနိုင်ပြီး ဗဟိုမှ တာဝန် ရှိသူများအနေနဲ့ မှန်ကန်တဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်များကိုချမှတ်နိုင်မှာဖြစ်ပြီး ပိုမိုမှန်ကန်တိကျတဲ့ မဟာဗျူဟာများ၊ စီမံကိန်းများရေးဆွဲချမှတ်နိုင်မှာ ဖြစ်ရာ ရင်းနှီးမြုပ်နှံခြင်းသည် ရင်းနှီးမှု ပမာဏထက် အဆပေါင်းများစွာပိုမိုသော ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အကျိုးအမြတ်များ ပြန်လည်ရရှိနိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။
- ကျွန်တော့်အနေနဲ့ နောက်ပိုင်းသင်တန်းတွေမှာ ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများကို Tablet များ အသုံးပြုပြီး training course ပေးမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီ Tablet က ဘယ်လိုအကျိုးရှိသလဲ ဆိုရင် ဝန်ကြီး၊ အမြဲတမ်းအတွင်းဝန်၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်တွေနဲ့ ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်း များဟာ ဥပမာ- ကိုယ်ဝန်ဆောင်မိခင်မှ ကလေးအား အချင်းနဲ့ဆက်ထားသလို ချိတ်ဆက် နေမှာဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တစ်ခုပြောချင်ရင် ခလုပ်တစ်ချက်နှိပ်လိုက်တာနဲ့ သားဖွား ဆရာမများ၊ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးကြီးကြပ် - (၁) (၂)၊ အခြေခံကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများ၊ ကျန်းမာရေးမှူးများနှင့် တိုက်နယ်ဆရာဝန်၊ မြို့နယ်ဆရာဝန် အကုန်လုံးကို ရောက်သွား မှာဖြစ်ပါတယ်။
- ၂၀၁၇ ခုနှစ်တုန်းက H1N1 outbreak အကြီးအကျယ်ဖြစ်ပါတယ်။ နန်းယွန်း၊ လဟယ်တို့ မှာ ရေဒီယို၊ ရုပ်မြင်သံကြား၊ သတင်းစာ၊ ဂျာနယ် ဘာမှမရှိဘူး၊ အဲဒီလိုဒေသမျိုးဆိုရင် ပေးဖို့မလွယ်ပါဘူး။ measles outbreak ဖြစ်တယ် လူသေသွားတယ်၊ ကျွန်တော်တို့က နောက်ကျမှသိပါတယ်။ ဒီ Mobile Tablet သာရှိရင် ဒီနယ်မှာရှိတဲ့ သားဖွားဆရာမက ပြောမယ် ကျွန်မရဲ့နယ်မြေမှာ ကိုယ်ခန္ဓာမှာအနီကွက်တွေပေါ်ပြီး ဖျားနေတဲ့ကလေးက (၃) ယောက်လောက်ဖြစ်ပြီး သေနေပြီဆိုရင် ကျွန်တော်တို့သိသွားပြီ။ ဒီကလေးတွေဟာ ဝက် သက်ရောဂါ (သို့မဟုတ်) တုပ်ကွေးရောဂါဖြစ်ဖို့ အလားအလာရှိတဲ့အတွက် အဲဒီနယ်ကို မြို့နယ်၊ တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ် ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးနှင့် ကုသရေးဦးစီးဌာနမှူးတွေက စောစီးစွာကိုင်တွယ်လိုက်ရင် ရောဂါဟာ မပျံ့တော့ပါဘူး။
- နာဂဒေသမှာ ၂၀၁၆ ခုနှစ်အတွင်း ကပ်အသွင် ဝက်သက်ရောဂါဖြစ်ပွားခဲ့မှုကဲ့သို့ ကပ် ရောဂါအသွင်ဖြစ်ပွားတဲ့အခြေအနေနှင့် အခြားပြည်သူ့ကျန်းမာရေး အရေးပေါ်အခြေအနေ နှင့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ် ကျရောက်ချိန်များတွင် သက်ဆိုင်ရာနေရာဒေသရှိ ဝန်ထမ်း

များနှင့် ဗဟိုအဆင့်တာဝန်ရှိသူများအကြား အချိန်နှင့်တပြေးညီ အပြန်အလှန် ဆက်သွယ် ဆောင်ရွက်နိုင်တာတွေကို လုပ်ဆောင်နိုင်တော့မှာဖြစ်ပါတယ်။

- ထို့အပြင် ဆေးပညာရပ်စဉ်ဆက်မပြတ်သင်ကြားရေး (continuing medical education) နှင့် ဆေးပညာရှင်များ၏ကျင့်ဝတ်နှင့် အရည်အသွေး စဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုးရေး (continuing professional development) ကိုလည်း Mobile Tablet များကို အသုံးပြုပြီး ဆက်လက် ဆောင်ရွက်သွားမှာဖြစ်ရာ သင်တန်းများကို ငွေနှင့်အချိန်ကုန်ကျမှု သက်သာစွာနဲ့ ကျယ် ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပြုလုပ်သွားနိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။
- အထူးသဖြင့် ပြည်သူတွေရဲ့ကျန်းမာရေးအသိပညာ စာတတ်မြောက်မှု (health literacy) ကိုလုပ်တဲ့အခါမှာ ကျန်းမာရေးစကားဝိုင်းလေးတွေလုပ်စေချင်ပါတယ်။ သားဖွားဆရာမ၊ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးကြီးကြပ်-(၁)(၂)၊ အခြေခံကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းပဲဖြစ်ဖြစ် ရွာထဲသွားရင် အိမ် (၄)(၅)အိမ်လောက်ကလူတွေခေါ်ပြီးတော့ ခင်ဗျားတို့နေရာမှာ ဒီရောဂါတော့ဖြစ်နေပြီ ဒီရောဂါကိုဘယ်လိုကာကွယ်ရမလဲဆိုတာ Mobile Tablet များကိုအသုံးပြုပြီး ဆွေးနွေး စေချင်ပါတယ်။
- ဒီမှာ အခြေခံကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများကို Mobile Tablet အလုံးပေါင်း (၃,၃၈၆) လုံး၊ တိုက်နယ်ဆရာဝန်/ မြို့နယ်ဆရာဝန်တွေကို (၁၃၈)လုံး ပေးသွားမှာဖြစ်ပါတယ်။ Mobile Tablet များပေးခြင်းဟာ အဓိကအားဖြင့် ကပ်ရောဂါအသွင်ဖြစ်ပွားတာကို ကြိုတင်သိမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဆရာတို့/ ဆရာမတို့အနေနဲ့ ပေးထားတဲ့ Mobile Tablet များကို သေချာစွာ ကိုင်တွယ်၍ အသုံးပြုစေလိုပါတယ်။
- စီမံခန့်ခွဲမှု အထောက်အကူပြု အီလက်ထရောနစ် ကျန်းမာရေးသတင်းစနစ် (DHIS-2) ကို လည်း တစ်နိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာနဲ့ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိရာ Mobile Tablet များ အသုံးပြု ပြီး ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာနခွဲများ အဆင့်အထိ တိုးချဲ့အသုံးပြုသွားမှာဖြစ်ပါတယ်။
- ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံဟာ တိုးတက်ဖို့ဆိုရင် e-government စနစ်နဲ့လုပ်မှ အခြားနိုင်ငံတွေကို ကျော်ပါမယ်။ စင်္ကာပူနိုင်ငံမှာကျင်းပတဲ့ အစည်းအဝေးတစ်ခုမှာ နိုင်ငံတော်ရဲ့အတိုင်ပင်ခံ ပုဂ္ဂိုလ် ပြောသွားတာ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံဟာ ဖားခုန်သလိုခုန်နေလို့ မရပါဘူး ပျံသင့်ရင် ပျံရပါမယ်။ ဒီလိုပျံဖို့ဆိုရင် electronic နည်းပညာမသုံးဘဲနဲ့ ဘယ်လိုမှ မရနိုင်ပါဘူး။ အဲဒါကြောင့် ကျွန်တော်တို့ကို သေသေချာချာ အားထည့်လုပ်နေတာဖြစ်ပါတယ်။

- Mobile Tablet များကိုအသုံးချကာ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးနှင့်ကုသရေးဝန်ထမ်းများ အနေနဲ့ လုပ်ငန်းများကို သဟဇာတမြင့်မားစွာ အပြန်အလှန်အားဖြည့်ဆောင်ရွက်နိုင်မှာ ဖြစ်ရာ ရေရှည်ကာလတွင် ပြည်သူများရဲ့ကျန်းမာရေးအဆင့်အတန်း ပိုမိုမြင့်မားလာကာ ကျန်းမာရေးစနစ်ကြီးတစ်ခုလုံးလည်း ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်လာမှာဖြစ်ပါတယ်လို့ ပြောကြားရင်း နိဂုံးချုပ်အပ်ပါတယ်။

အစည်းအဝေးတက်ရောက်သူများစာရင်း -

- စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးဝန်ကြီးချုပ်နှင့် အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးများ၊
- တရားသူကြီးချုပ်၊
- လွှတ်တော် ဒုတိယ ဥက္ကဋ္ဌ၊
- ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနမှ အမြဲတမ်းအတွင်းဝန်
- ဒုတိယ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်များ၊
- စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးနှင့်ကုသရေးဦးစီးဌာနမှူး၊
- မြို့နယ်ဆရာဝန်များနှင့် တိုက်နယ်ဆရာဝန်များ၊
- လက်ထောက်ကျန်းမာရေးမှူးများ၊
- အမျိုးသမီးကျန်းမာရေးဆရာမများ၊
- သားဖွားဆရာမများ၊
- ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးကြီးကြပ် (၁)(၂) များ၊
- စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးကျန်းမာရေးသံတမန် မမာရီကိုးလ်၊
- ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး ကျန်းမာရေးသံတမန် ဒေါက်တာစိုးညီညီထွန်း၊

(ဤမိန့်ခွန်းသည် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး၏ လက်ရေးမူမှ ပြန်လည်ရိုက်နှိပ်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။)